

Overweging bij de lezingen van de zeventiende zondag door het jaar, B- jaar, 25 juli 2021, de feestdag van de H. Jacobus de Meerdere, Apostel.

Lezingen: 2 Kon.4,42-44; Ps.145; Ef. 4,1-6 en H. Evangelie volgens Johannes 6,1-15

De afgelopen vier zondagen hoorden we telkens een lezing uit het Oude testament over een aspect van profeet zijn: in de naam van god spreken, vasthoudend zijn, durf hebben, mensen terugroepen op de weg van God, mensen aansporen daartoe en ook het voorbeeld geven. Vandaag horen we weer over een profeet, Elisa in dit geval, en over Jezus de profeet bij uitstek voor de christenen.

Vorige week hoorden we hoe Jezus zijn leerlingen en dus ook ons aanspoort om goede herders te zijn/ te worden. Vandaag lezen we over twee keer voedsel delen met elkaar en ook nog eens, ondanks de grote aantallen behoeftigen, eten overhouden. Wonderlijk, het verbaast ons. Hoe kan dit?

Tijdens de waterrampen die zich in veel Europese landen nu voltrekken zien we bij vele mensen het beste naar boven komen: ze steken hun handen uit de mouwen, ruimen puin op, zetten koffie en delen broodjes en Limburgse Vlaai uit en er is nooit tekort, zijn solidair met de getroffen en anderen maken geld over op giro 777. En de politiek doet ruimhartig toezeggingen. Hartverwarmend. Het woord solidair zijn klinkt weer na een lange afwezigheid in ons taalgebruik! We beginnen in de gaten te krijgen dat het niet draait om ons ego maar om samen! Bij de Olympische beweging hebben ze dat al langer in de gaten. Hun voorzitter sprak daarover in zijn speech b.g.v. de opening van de OS.

Rampen kunnen het beste bij mensen naar boven halen maar zijn daarvoor hopelijk niet noodzakelijk. Om tot het bewustzijn van solidair zijn met een ander, om jouw leven te delen met anderen te komen, hebben mensen naast de ervaring van ellende ook vele spirituele technieken of instrumenten tot hun beschikking. Schriftlezing, bijwonen van de H. Eucharistie of een goede gebedsdienst, de Getijden bidden, een goed boek lezen, samen een maaltijd delen, meditatie en een wandeling maken bijvoorbeeld.

In onze tijd maken we herleving mee van de pelgrimsbeweging naar Santiago de Compostela. Santiago is de H. Apostel Jacobus de Meerdere. We vieren op 25 juli zijn sterfdag: is geboortedag van zijn opname in de Hemel en daarom dus een christelijke feestdag.

Volgens een legende zou het lichaam van de apostel na zijn martelaarschap, hij werd onthoofd door Herodes, ja dezelfde die toen koning was toen Jezus stierf aan het Kruis, door zijn leerlingen naar een schip van steen zijn gebracht. De leerlingen bestuurden het schip niet, maar lieten het over aan de wil van God. Zo kwam het schip terecht in Galicië. In dit land zou Jacobus het evangelie hebben verkondigd. Daar begroeven de leerlingen het lijk in de oever van een rivier in Iria Flavia. Hij raakte overspoeld door grote schelpen. Ze bouwden er een kerkje bovenop. Deze kerk raakte in vergetelheid. In de tijd dat de christenen in gevecht waren met de moslims, 8^e eeuw na christus, zag een kluizenaar Pelayo een lichtschijsel op die plek. Hij gaf dit door aan zijn bisschop in Compostela. Deze liet het struikgewas omhakken en de aarde omspitten. Hij liet het lichaam opgraven en bevestigde dat dit het lichaam van de H. Jacobus was. Zo werd het gebeente van de apostel Jacobus volgens de legende teruggevonden. De bisschop liet dit lichaam nu brengen naar Compostela, het 'sterrenveld'. Hij bouwde er een grote kerk. Nu ontstond er een grote bedevaart naar dit graf. De wegen ernaartoe worden Camino's genoemd. We moeten niet vergeten dat Galicië vrijwel nooit bezet is geweest door de moslims op een kleine episode na

tijdens het bewind van Al-Mansoer. Jacobus werd de beschermheilige van de pelgrims. Vele koningen en heiligen, ridders, priesters en monniken, arme mensen, veroordeelde misdadigers, toeristen, politici, belangstellenden enz. gingen op weg naar deze H. Jacobus. Deze pelgrims werden beschermd door een bepaalde Ridderorde: eerst de Ridders van de Soevereine en Militaire Orde van de Tempel van Jerusalem die zich tot doel had gesteld om pelgrims op de pelgrimswegen naar Jerusalem, Rome en Santiago te beschermen later gevolgd door de Ridderorde van Santiago en de Ridders van Calatrava. Jacobus wordt afgebeeld met een pelgrimsschelp vaak op een grote hoed, lange staf, reistas en pompoenfles.

Sinds 1985 met een grote tentoonstelling in Gent heeft de bedevaart naar Santiago een nieuwe opleving doorgemaakt. Tot twee jaar geleden werd de stroom pelgrims ernaartoe steeds groter. Covid heeft ook hier een desastreuze werking gehad. Dit jaar is slechts een vijfde van de aantallen die we gewend waren geraakt onderweg.

De mensen die op weg zijn geweest naar Santiago vertellen vaak over diepe ervaringen. Vaak vertrekken mensen als wandelaar, of als fietser naar Santiago. Onderweg veranderen deze mensen vaker in een pelgrim. Onder pelgrim versta ik iemand die doordat hij/ zij naar buiten is getreden, zijn of haar comfortzone heeft verlaten, de bescherming van het hem of haar bekende heeft verlaten, de wijde onbekende wereld is ingetrokken, door en over Gods akkers is getrokken, de ervaring heeft opgedaan vreemdeling te zijn geworden en een mens die op weg is naar een eeuwig thuis. De Weg naar de H. Jacobus wordt vaker beschreven als een weg van reiniging en transformatie. De pelgrim verliest onderweg vaker gewicht maar ook de geestelijke ballast die hem gevangen hield in een mens- zijn dat hem niet paste. Dat eeuwig thuis is wordt door velen in onze tijd niet meer godsdienstig ingevuld omdat ze niet meer beschikken over een godsdienstig christelijk referentiekader. Godsdienstig ingevuld betekent het thuis komen, thuis komen bij God en als je thuiskomt bij God kom je vanzelf bij jezelf uit zoals God je bedoeld heeft!

Velen zijn de laatste tientallen jaren onderweg geweest vanuit de idee om zichzelf te vinden, om op het spoor te raken van wie iemand nu eigenlijk is. En daarbij vertellen pelgrims dat voor hen de weg naar Compostela voor hen belangrijker is geweest dan het aankomen in Compostela. De Weg is het doel hoor je dan. Dan zullen mensen dus echt altijd onderweg moeten zijn volgens logisch denken. Altijd onderweg zijn maakt een mens echter tot voortdurende vreemdeling op aarde die zich nooit echt thuis zal voelen hier. Tijdens een pelgrimstocht voelen velen dat ons leven hier op aarde een pelgrimstocht is. We zijn hier uiteindelijk pelgrims, een woord dat de betekenis heeft: vreemdelingen in deze wereld, mensen die op weg zijn naar hun eeuwige thuis. Deze wereld is een doorgangshuis.

Hoewel velen hun pelgrimage niet meer christelijk kunnen duiden ervaren ze wel veel goeds onderweg en in Santiago, misschien echt wel meer onderweg. Het vrij worden in je hoofd van allerlei muizenissen, de ontmoetingen met anderen die ook onderweg zijn naar..., het delen van voedsel met elkaar en dan ontdekken dat er altijd voldoende is en er nog overblijft, (hier raakt deze ervaring de inhoud van de lezingen uit 2 Koningen en het H. Evangelie van vandaag) de gezelligheid en de zorg om elkaar, de vrijheid van de weg terwijl het leven vereenvoudigt en verdicht. De weg reinigt en verandert mensen. Ook ontdekken de pelgrims vaker dat ze niet alleen zijn in de wereld. De weg verbindt: met de ziel van jezelf, met de ander, met de aarde, met god.

Pelgrims komen vaker terug met een scherper bewustzijn van hoe het nu met onze aarde is gesteld. En dat is niet best zoals we weten.

Vele pelgrims verbinden zich dan ook na hun pelgrimage aan clubs, organisaties om hun ervaringen te delen, om van daaruit zich in te zetten om de wereld mooier, en beter te maken. Zo kunnen ze bijvoorbeeld een herberg beginnen om pelgrims onderweg te steunen, te voeden en op weg te houden naar hun doel. Zoals Arno en Huberta in L'esprit du Chemin in Le Chemin en Hanny en René Heinrichs met hun herberg 'Nos Repos' in Augy sur Aubeis- zie www.pelgrims.nl

Wie gaat pelgrimeren, komt in beweging, gaat open staan voor het onbekende, verstart niet. En we zijn altijd onderweg naar een laatste thuis. Bedevaartsoorden zijn een symbool van dit thuis. En we kennen er vele. Zeker oorden voor Maria. Mariabedevaartsoorden hebben vaak iets moederlijks. We zijn daar bij Maria geborgen zoals in de moederschoot. Daar klinkt al iets door van de goddelijke liefde die ons omgeeft. Klaarblijkelijk kunnen we alleen maar thuis komen bij iets dat groter is dan onszelf! Bedevaartsoorden zijn daarvan het symbool bij uitstek, een uitgespaarde plek waar de hemel de aarde raakt.

En we lopen natuurlijk op een doel af waar we graag willen aankomen. Door in een bedevaartsoord aan te komen komen we bij onszelf aan, komen we tot ons zelf. We zijn weggetrokken uit wat ons vastlegt, uit onze gewoonten van het alledaagse leven die ons vaak beperken, uit onze rollen en maskers, om na lange wegen bij onszelf en bij God aan te komen. Beide gaan samen: wie bij God aankomt, komt ook bij zichzelf aan. Hij bereikt zijn ware zelf, de innerlijke ruimte waar God zelf in hem woont. Waar God in hem woont, is hij helemaal zichzelf, belandt hij bij het oorspronkelijke en authentieke beeld dat God van hem heeft. En dat betekent in christelijk opzicht dat de mens weet heeft van zijn drie dimensies: hij is kind van God, hij is medemens-dus per definitie sociaal, en hij is door God bedoeld als het wezen met grote verantwoordelijkheid en waardigheid. Ubi Deus est, ubi caritas est!